

До
Росен Плевнелиев
Президент на Република България

Михаил Миков
Председател на 42 Народно събрание

Пламен Орешарски
Министър-председател на Република България

Бойко Борисов
Председател на ПГ на ПП ГЕРБ

Сергей Станишев
Председател на ПГ на Коалиция за България

Лютви Местан
Председател на ПГ на Движение за права и свободи

Волен Сидеров
Председател на ПГ на Партия Атака

Копие до:
Медии

Уважаеми Дами и Господа,

От известната до момента информация по казуса Христо Бисеров и независимо от неговия изход е ясно, че става дума за вероятно най-високопрофилния корупционен скандал в новата история на България. В момент, когато общественото недоверие в институциите е на критично ниско ниво, а безпрецедентни протести настояват за операция чисти ръце, въпрос на национална сигурност е да се формулира и приложи адекватен пакет от мерки по системните проблеми, осветени от този скандал.

Значимостта на казуса Бисеров далеч не се изчерпва със заеманите от г-н Бисеров постове или дълготрайността на политическата му кариера. Много по-важно е, че всичко за което по данни на медиите той е проверяван в момента, трябваше да бъде отдавна засечено от специализираните контролни органи, чиято основна функция е ранната превенция на конфликта на интереси и корупцията по високите етажи на властта. Истинският скандал е в това, че заместник-председателят на Народното събрание е могъл да бъде в ситуация на драматичен конфликт на интереси в продължение на години и това да не бъде регистрирано от компетентните институции. Когато този казус се свърже със скандала Златанов и въпросителните около

сериозността на проверките преди даване допуск до класифицирана информация, става ясно, че имаме провал на цялата система за контрол и профилактика на корупцията.

Казусът Бисеров трябва да стане повод за пълна инвентаризация и преосноваване на системата за превенция и контрол на корупцията по високите етажи на властта. На първо място, в този процес трябва да се отчете и болната тема с назначенията на ръководни държавни длъжности. Огромна част от публичните скандали са свързани именно с тях и това не е случайно обществото си дава сметка, че липсата на реално независими и компетентни регулаторни, контролни и правоохранителни органи се корени в начина на назначаване на техните членове: без проверка за съмнения в корупция, без прозрачност и обществено участие, без доказан професионализъм. Достатъчно е само да споменем скандалите Марковска, Златанов, Пеевски, за да стане ясна както дълбочината на проблема, така и неговият институционален обхват и обществен резонанс.

Погледнати структурно, тези проблеми дават основание да се говори за това, че:

- цялата система за контрол и превенция на корупцията по високите етажи на властта не работи и е създадена и поддържана в състояние на бутафорност;

- важна причина за това е, че тези органи традиционно се оглавяват от политически и персонално зависими лица, благодарение на непрозрачните процедури и липсата на реални проверки за техните качества;

- отсъствието на работеща превенция на корупцията доведе до верижен институционален срив и изригване на обществено недоволство.

С оглед сериозността на тези констатации и необходимостта от бързото изработване и прилагане на конкретни стъпки за противодействие на корупцията по високите етажи, БИПИ призовава всички компетентни държавни институции в спешен порядък да обсъдят следните важни мерки:

1. Реформа на системата за превенция на конфликта на интереси

Скандалът Бисеров ясно показва, че отсъства реален контрол върху ситуациите на конфликт на интереси и най-вече за съдържанието, пълнотата и вярността на подаваните от лицата на висши държавни длъжности декларации. От своя страна скандалът Златанов показва, че Комисията за предотвратяване и установяване конфликт на интереси (КПУКИ) е изначално създадена и съставът ѝ е бил попълнен по начин, който изключва тя да се превърне в независим, компетентен и ефективен орган. Ето защо, настояваме за:

Пълна ревизия на Закона за предотвратяване и установяване конфликт на интереси и особено в частта му за:

обхвата и съдържанието на подаваните декларации, контролните правомощия на комисията и начинът на нейното конституиране;

Оставка и избор на нов състав на КПУКИ по нова процедура, гарантираща нейната независимост и компетентност.

2. Гаранции за прозрачността на депутатските законодателни инициативи и уредба на лобизма

Казусът Бисеров за пореден път илюстрира и факта, че към законодателните инициативи на народните представители не се прилагат дори оскъдните изисквания в Закона за нормативните актове (ЗНА), гарантиращи минимална прозрачност и обществено обсъждане. Крещяща е и нуждата за някаква уредба на лобизма. Ето защо, настояваме за:

Ревизия на ЗНА, така че да се засилят гаранциите за прозрачност на законодателните инициативи и общественото им обсъждане изобщо и в техния обхват да бъдат включени предложенията на народните представители;

Уредба на лобистката дейност в отделен закон.

3. Реформа на системата за допуск до класифицирана информация

Независимо дали г-н Бисеров е имал допуск до класифицирана информация, се натрупаха достатъчно казуси, повдигащи съмнения в сериозността на проверките за допуск. Известно е, че в държавите от НАТО именно тези проверки са реалната преграда от допускане на лица с корупционни и други зависимости до боравене с информация и участие във взимането на решение от значение за националната сигурност. Ето защо, настояваме за :

Независима проверка на процедурите и реалната практика по проверка за даване на допуск до класифицирана информация;

Ако съмненията ни се потвърдят ревизия на нормативната уредба на проверката и контролните правомощия на ДКСИ;

Преуреждане статута на ДКСИ и процедурата за избор на нейни членове, така че да се гарантира реалната независимост на комисията и тя да не зависи само от изпълнителната власт и в частност пряко от министър-председателя.

4. Реформа на процедурите за назначения на висши държавни длъжности

Множество скандали в последните години показват, че има сериозен проблем с процедурите за избор на лица на висши държавни длъжности. Тези скандали демонстрират, че има проблем с изключително широк кръг органи, разположени и назначавани и от трите власти и с участие на президента. Ако бъдат обобщени, проблемите се свеждат до липсата на реални проверки за съмнения в корупция и други зависимости и на гаранции за обществено участие. Ето защо, призоваваме за: Изработване и приемане на КОНСТИТУЦИОННА ПОПРАВКА, която да закрепя по задължителен за всички държавни власти и институции минимален стандарт за назначенията на висши държавни длъжности, включително:

o Задължение за всеки избиращ или назначаващ орган да извърши своя пълна проверка на всички разумни съмнения в нравствеността и независимостта на номинираните кандидати по стандарта, че нравствеността на кандидата трябва да бъде отвъд всяко разумно съмнение;

o Гаранции за пълна прозрачност на всички етапи от процедурата и за обществено участие, включително възможност на заинтересовани организации, професионални

общности и медии да поставят въпроси на кандидатите по време на публичното им изслушване.

08.11.2013

С уважение,
Биляна Гяурова-Вегертседер
Директор,
Български институт за правни инициативи